

מדריך בחינת הגמר של כיתה ח' החל משנת הלימודים 2018/2019

כללי העברת הבחינה ותנאי הגישה אליה

המדריך הוכן על ידי הוועדה המרכזית לבחינות, על בסיס החוקים המפורטים בחלק A.

הוועדה המרכזית לבחינות:

Centralna Komisja Egzaminacyjna
ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
טל. 225366500
sekretariat@cke.edu.pl

המערכת:

dr Marcin Smolik (CKE)
Edyta Warzecha (CKE)
Ludmiła Stopińska (CKE)
dr Wioletta Kozak (CKE)

A. בסיס משפטי לבחינת הגמר של כיתה ח'

בחינת הגמר של כיתה ח' מתבצעת מכוח סעיף 44z לחוק מה-7 בספטמבר 1991 של מערכת החינוך¹. הבחינה תתבצע לראשונה בשנת הלימודים 2018/2019.

סוגיות ספציפיות הקשורות לבחינת הגמר של כיתה ח' מפורטות במסמכים הבאים.

מסמך	הסוגיות הנידונות
<p>החוק מה-7 בספטמבר 1991 של מערכת החינוך (טקסט מאוחד, ספר החוקים משנת 2016, פריט 1943, כולל שינויים)</p>	<p>תקנות בסיסיות, הקשורות להעברת בחינת הגמר של כיתה ח', כגון מקצועות הבחינה, התאמת צורותיה של הבחינה ותנאי הגישה אליה, פסילת הבחינה, עיון בגיליון הבחינה</p>
<p>הצו של שר החינוך הלאומי מה-1 באוגוסט 2017 על התנאים המפורטים ואופן העברת בחינת הגמר של כיתה ח' (ספר החוקים משנת 2017, פריט 1512)</p>	<p>תקנות ארגוניות ומנהליות מפורטות, הקשורות להעברת בחינת הגמר של כיתה ח'</p>
<p>הצו של שר החינוך הלאומי מה-14 בפברואר 2017 על תכנית הליבה של חינוך בגיל הרך ועל תכנית הליבה של חינוך כללי עבור בתי ספר יסודיים, כולל חינוך תלמידים עם לקויות שכליות ברמה מתונה או חמורה, חינוך כללי בבתי ספר מקצועיים מדרגה ראשונה, חינוך כללי בבתי ספר לחינוך מיוחד המכשיר לעבודה, כמו כן חינוך כללי בבתי ספר על-תיכוניים (ספר החוקים משנת 2017, פריט 356)</p>	<p>דרישות כלליות ומפורטות, המגדירות את היקף הידע והמיומנויות, אשר השליטה בהם נבחנת בבחינת הגמר של כיתה ח' בשפה הפולנית, במתמטיקה ובשפה זרה מודרנית²</p>

המדריכים לבחינת הגמר של כיתה ח' החל משנת הלימודים 2018/2019 פותחו על בסיס האישור הכלול בסעיף a9, פיסקה 2, נקודה 3 לחוק מערכת החינוך ובסעיף 267 לחוק מה-14 בדצמבר 2016. תקנות ליישום החוק – חוק החינוך³.

¹טקסט מאוחד, ספר החוקים משנת 2016, פריט 1943, כולל שינויים.

²החל משנת 2022 גם בבחינת הגמר של כיתה ח' בביוגיה, כימיה, פיזיקה, גאוגרפיה והיסטוריה (ראה חלק D של המדריך).

³[ספר החוקים משנת 2017](#), [פריט 60](#), [כולל שינויים](#).

B. מטרתיה של בחינת הגמר של כיתה ח'

לבחינת הגמר של כיתה ח' ניגשים:

- תלמידי כיתה ח' של בית ספר יסודי
 - תלמידי בתי ספר לאמנויות עם חינוך כללי ברמה של בית ספר יסודי – בכיתה בה היקף הלימודים תואם לזה של כיתה ח' של בית ספר יסודי
 - שומעים חופשיים של בתי ספר יסודיים למבוגרים.⁴
- בחינת הגמר של כיתה ח' היא בחינת חובה, מה שאומר שכל תלמיד חייב לגשת אליה, כדי לסיים את בית הספר.⁵ אין תוצאת מינימום, אשר התלמיד צריך לקבל, לכן אי אפשר להיכשל בבחינת הגמר של כיתה ח'.⁶

לבחינת הגמר של כיתה ח' יש שני תפקידים עיקריים:

1. היא קובעת את רמת ההשכלה הכללית של התלמידים במקצועות החובה הנבחנות ומספקת לתלמיד, הוריו, מוריו ורשויות החינוך מידע על רמת השכלה זו
2. היא מחליפה את בחינת הכניסה לבתי ספר על-יסודיים, אשר משתמשים בתוצאות בחינת הגמר של כיתה ח' במקצועות נתונים כקריטריונים בתהליך הקליטה, במידה ומספר המועמדים עולה על מספר המקומות הפנויים בבית הספר.⁷

C. לוח מועדי הבחינות

1. בחינת הגמר של כיתה ח' נערכת בשני מועדים: מועד רגיל (א') ונוסף (ב'). הטבלה שלהלן מציינת את החודשים בהם נערכת הבחינה בסוגים שונים של בתי ספר.

מועד רגיל	בתי ספר לילדים ונוער ובתי ספר למבוגרים, בהם הלימודים מסתיימים בסמסטר אביב	בתי ספר למבוגרים, בהם הלימודים מסתיימים בסמסטר סתיו
מועד רגיל	אפריל	ינואר
מועד נוסף	יוני	אפריל

⁴ המונח "תלמיד" מופיע במדריך כמונח כולל המתייחס הן לתלמידים והן לשומעים חופשיים.

⁵ לבחינת הגמר של כיתה ח' לא ניגש תלמיד בעל תעודה על צורך בחינוך מיוחד בשל לקות שכלית ברמה מתונה או חמורה או בשל לקות משולבת, כאשר אחת המוגבלויות היא לקות שכלית ברמה מתונה או חמורה.
ניתן לפטור מהבחינה תלמיד בעל תעודה על צורך בחינוך מיוחד שהופקה בשל לקויות משולבות לא כוללות לקות שכלית ברמה מתונה או חמורה. על הוריו של התלמיד יש לפנות עם הבקשה לפטור מהבחינה למנהל הוועדה המחוזית לבחינות. הבקשה אמורה לקבל חוות דעת חיובית ממנהל בית הספר. בנוסף, ניתן לפטור מבחינת הגמר של כיתה ח' את התלמיד שלא היה יכול לגשת לבחינה במועד א' או ב' בשל סיבות בלתי צפויות או בריאותיות.

⁶ תוצאות בחינת הגמר של כיתה ח' אינן משפיעות על הקידום לכיתה הבאה במקרה של בית ספר לאמנויות עם חינוך כללי ברמת בית ספר יסודי, כאשר הכיתה המקבילה לכיתה ח' אינה הכיתה האחרונה בתהליך החינוך.

⁷ המרת תוצאות הבחינה, המתקבלות על ידי התלמיד, מאחוזים לנקודות בתהליך הקליטה לבית ספר על-יסודי כפופה לצו שר החינוך הלאומי מה-16 במרץ 2017 על עריכת הליכי קליטה והליכים משלימים בגני ילדים, בתי ספר ומוסדות ציבוריים (ספר החוקים משנת 2017, פריט 610).

2. לבחינה במועד ב' ניגש תלמיד, אשר לא ניגש אליה במועד א' בשל סיבות בלתי צפויות או בריאותיות.
3. בכל שנת לימודים, בחינת הגמר של כיתה ח' מתבצעת לפי לוח שנה קבוע, המוגדר במסמכים המפורטים בחלק A של המדריך. האירועים העיקריים שבלוח מועדי הבחינות מוצגים בטבלה שלהלן.

מועד	אירוע
לא יאוחר משנתיים לפני מועד הבחינה	שר החינוך הלאומי מכריז בעלון מידע לציבור באתר האינטרנט של משרד החינוך, על רשימת אולימפיאדות המדעים הפוטרו את הזוכים ואת העולים לגמר מבחינת הגמר של כיתה ח' במקצוע נתון. ⁸
עד ה-20 באוגוסט של שנת הלימודים הקודמת לשנת הלימודים בה נערכת הבחינה	מנהל הוועדה המרכזית לבחינות (CKE) מפרסם בעלון מידע לציבור באתר האינטרנט של הוועדה, הכרזה על לוח המועדים של בחינת הגמר של כיתה ח' בשנת הלימודים הקרובה.
עד ה-10 בספטמבר	מנהל הוועדה המרכזית לבחינות מפרסם בעלון מידע לציבור באתר האינטרנט של הוועדה: a. הכרזה על חומרים וציוד עזר, בהם ניתן להשתמש בזמן הבחינה b. הכרזה על הדרכים הספציפיות להתאמת תנאי גישה לבחינה ואופן העברתה c. מידע על אופן ארגון והעברת בחינת הגמר של כיתה ח' בשנת לימודים נתונה, הכולל, בין היתר, תבניות של מסמכים הדרושים להעברת הבחינה.
עד ה-30 בספטמבר	הוריו של התלמיד או השומע החופשי מוסרים למנהל בית הספר הצהרה בכתב, בה הם: a. מציינים שפה זרה מודרנית, בה התלמיד או השומע החופשי ייבחן b. (החל משנת 2022) מציינים מקצוע בחירה, בו התלמיד או השומע החופשי ייבחן c. מודיעים על הכוונה להיבחן במתמטיקה (והחל משנת 2022 גם במקצוע הבחירה) בשפת מיעוט לאומי או אתני נתון או בשפה אזורית (ראה חלק G של המדריך).
בערך עד ה-15 בינואר (3 חודשים לפני הבחינה) ⁹	הוריו של התלמיד או השומע החופשי יכולים להודיע למנהל בית הספר בכתב על השינוי בהצהרה שהוגשה עד ה-30 בספטמבר.
בערך עד ה-30 במרץ (לא יאוחר משבועיים לפני הבחינה) ⁹	הזוכים והעולים לגמר באולימפיאדות מדעים והזוכים בתחרויות מדעים בהיקף מחוזי או על-מחוזי יכולים להעביר לוועדה המחוזית לבחינות (דרך מנהל בית הספר) הודעה על השינוי בהצהרה שהוגשה עד ה-30 בספטמבר (ראה חלק H של המדריך).
המחצית השנייה של אפריל	מועד א' של בחינת הגמר של כיתה ח'.
המחצית הראשונה של יוני	מועד ב' של בחינת הגמר של כיתה ח'.
תאריך סיום שנת הלימודים	מנהל בית הספר מעביר לתלמידים – יחד עם התעודה – אישור עם פירוט תוצאות בחינת הגמר של כיתה ח'.

⁸ ההכרזה על האולימפיאדות שפוטרו מבחינת הגמר של כיתה ח' במקצוע נתון בשנת 2019 תוכרו עד ה-1 בספטמבר 2017 (סעיף 300 לחוק מה-14 בדצמבר 2016. תקנות ליישום החוק – חוק החינוך.)

⁹ המועדים המדויקים תלויים במועד הבחינה בשנה נתונה והם מוכרזים במידע על אופן ארגון והעברת בחינת הגמר של כיתה ח' בשנת לימודים נתונה, המתפרסם באתר האינטרנט של הוועדה המרכזית לבחינות.

D. מקצועות בחינה

1. בחינת הגמר של כיתה ח' נערכת בכתב.
2. בשנים 2019–2021 תלמיד כיתה ח' נבחן בשלושה מקצועות חובה, דהיינו:
 - a. השפה הפולנית
 - b. מתמטיקה
 - c. שפה זרה מודרנית.
3. החל משנת 2022 תלמיד כיתה ח' נבחן בארבעה מקצועות חובה, דהיינו:
 - a. השפה הפולנית
 - b. מתמטיקה
 - c. שפה זרה מודרנית
 - d. מקצוע אחד לבחירה מתוך הבאים: ביולוגיה, כימיה, פיזיקה, גאוגרפיה או היסטוריה.
4. תלמיד כיתה ח' ניגש לבחינה באחת מהשפות הזרות המודרניות הבאות: אנגלית, צרפתית, ספרדית, גרמנית, רוסית, אוקראינית או איטלקית. התלמיד יכול לבחור רק את השפה אותה הוא לומד בבית ספר כחלק משיעורי חובה.
5. בחינת הגמר של כיתה ח' בשפה זרה מודרנית מתבצעת על בסיס הדרישות המפורטות בתכנית הליבה של החינוך הכללי בשפה זרה מודרנית בגרסה II.1.

E. נוהל בחינת הגמר של כיתה ח'

1. בחינת הגמר של כיתה ח' נערכת במשך שלושה ימים רצופים:
 - a. ביום הראשון – בחינה בשפה הפולנית במשך 120 דקות
 - b. ביום השני – בחינה במתמטיקה במשך 100 דקות
 - c. ביום השלישי – בחינה בשפה זרה מודרנית, והחל משנת 2022 גם בחינה במקצוע בחירה, שכל אחת מהן נמשכת 90 דקות.¹⁰
2. משך הבחינה במקצוע נתון אינו כולל את הזמן בו התלמיד בודק אם העביר נכון את התשובות לגיליון התשובות (5 דקות).
3. בחינה בכל מקצוע מתחילה בזמן שנקבע בלוח מועדי בחינת הגמר של כיתה ח'. לוח זה מתפרסם באתר האינטרנט של הוועדה המרכזית לבחינות עד ה-20 באוגוסט של שנת לימודים הקודמת לשנת הלימודים בה נערכת הבחינה.
4. בחינה בכל מקצוע מועברת על ידי צוות פיקוח:

מספר מורים בצוות	לפחות 2 (בהתאם למספר התלמידים באולם נתון)
הרכב הצוות	לפחות מורה אחד מבית ספר אחר
אנשים שאינם חברי הצוות	מורים במקצוע שהוא נושא הבחינה

5. תיאור מפורט של הבחינה נמצא במידע על אופן ארגון והעברת בחינת הגמר של כיתה ח', המתפרסם מדי שנה (עד ה-10 בספטמבר) בעלון מידע לציבור באתר האינטרנט של הוועדה המרכזית לבחינות. הנחיות לעבודה עם גיליון הבחינה עבור כל מקצוע נמצאות תמיד בעמוד השער של גיליון הבחינה.

¹⁰ ניתן להאריך את משך הבחינה בכל מקצוע לתלמידים הזכאים להתאמה אישית של תנאי העברת הבחינה.

6. במהלך הבחינה בכל מקצוע, כל נבחן יושב ליד שולחן נפרד. החפצים המותרים על השולחן הם רק גיליונות הבחינה, החומרים וציוד העזר המוזכרים בהכרזת מנהל הוועדה המרכזית לבחינות – ובמקרה של תלמידים חולים או נכים – תרופות וחפצים אחרים, הנחוצים עקב מחלה או נכות.
7. אין להכניס מכשירי תקשורת, כגון טלפונים ניידים, נגני 3MP או שעונים חכמים לאולם הבחינות, ואין להשתמש בהם באולם זה. הפרת הכלל הנ"ל תביא בכל מקרה לפסילת הבחינה במקצוע הנתון (ראה חלק J של המדריך).
8. במהלך הבחינה הנבחרים יכולים לעזוב את אולם הבחינות במצב מוצדק, לאחר קבלת אישור ראש צוות הפיקוח ולאחר שיופקו התנאים לאי הכללת האפשרות ליצור קשר עם אנשים אחרים, למעט המספקים טיפול רפואי.
9. חברי צוות הפיקוח אינם רשאים למסור הערות הסבר על משימות הבחינה. הם גם לא רשאים להגיב על משימות הבחינה בכל דרך שהיא.
10. במקרה של:
 - a. קביעה כי המשימות נפתרות באופן בלתי עצמאי, או
 - b. הפרעה למהלך התקין של הבחינה, או
 - c. הכנסה לאולם חומרים או ציוד עזר שאינם מוזכרים בהכרזה של מנהל הוועדה המרכזית לבחינות, הבחינה של התלמיד הנתון במקצוע הנתון עלולה להיפסל (ראה חלק J של המדריך).

F. הערכה ותוצאות בחינת הגמר של כיתה ח'

1. הבוחנים שמונו על ידי מנהל הוועדה המחוזית לבחינות בודקים את פתרונות המשימות הפתוחות ומעניקים עבורם נקודות.
2. הבוחנים פועלים לפי כללים אחידים, כלל-ארציים, להערכת פתרונות המשימות.
3. פתרונות המשימות הסגורות נבדקים באמצעות כלים אלקטרוניים (קוראי גיליונות תשובה).
4. תוצאה של בחינת הגמר של כיתה ח' בכל מקצוע מוצגת באחוזים ובסולם מאוני.
 - a. תוצאה באחוזים היא אחוז הנקודות (המעוגל למספר שלם) שקיבל התלמיד עבור פתרון המשימות שבגיליון הבחינה. לדוגמה, אם התלמיד קיבל עבור פתרון מטלות מתמטיות 39 נקודות מתוך 50 אפשריות, הציון שלו יהיה שווה ל-78%.
 - b. הציון בסולם מאוני הוא אחוז התלמידים (המעוגל למספר שלם), אשר השיגו במקצוע הנתון תוצאה זהה לזו של התלמיד הנתון, או תוצאה נמוכה יותר. לדוגמה, הנבחן שהציון המאוני שלו במתמטיקה הוא 82, ילמד כי 82% מכלל התלמידים שניגשו לבחינה במתמטיקה השיגו את אותה התוצאה כמוהו או תוצאה נמוכה יותר, ואילו 18% השיגו תוצאה גבוהה יותר.
5. תוצאות בחינת הגמר של כיתה ח' במקצוע נתון נקבעות על ידי מנהל הוועדה המחוזית לבחינות, ואילו הניקוד בסולם המאוני נקבע על ידי הוועדה המרכזית לבחינות.
6. התוצאה שנקבעה על ידי מנהל הוועדה המחוזית לבחינות לא ניתנת לערעור בבית משפט.
7. במסמך עם פירוט תוצאות בחינת הגמר של כיתה ח', כל תלמיד יקבל את תוצאת הבחינה:
 - a. בשפה הפולנית
 - b. במתמטיקה
 - c. בשפה זרה מודרנית
 - d. החל משנת (2022 במקצוע בחירה).

G. בחינת הגמר של כיתה ח' בשפת מיעוט לאומי, מיעוט אתני ובשפה אזורית

1. תלמידים בבתי ספר או במחלקות בהן השיעורים מתנהלים בשפת מיעוט לאומי, שפת מיעוט אתני או שפה אזורית, פותרים משימות במתמטיקה – והחל משנת 2022 גם משימות במקצוע הבחירה, כלומר ביולוגיה או כימיה, או פיזיקה, או גאוגרפיה, או היסטוריה – בשפה הפולנית או בשפה של המיעוט הלאומי, האתני או השפה האזורית הנתונה.
2. הצהרה בכתב על כך מוגשות על ידי הוריו של התלמיד עד ה-30 בספטמבר של שנת הלימודים בה נערכת הבחינה (ראה טבלה בחלק C של המדריך)

H. הרשאות הזוכים והעולים לגמר באולימפיאדות מדעים והזוכים בתחרויות מדעים בהיקף מחוזי או על-מחוזי

1. התלמיד שהוא זוכה או עולה לגמר באולימפיאדת מדעים או זוכה בתחרות מדעים בהיקף מחוזי או על-מחוזי באחד המקצועות אותם בוחנים בבחינת הגמר של כיתה ח', הנו פטור מהבחינה במקצוע זה.
2. רשימה של אולימפיאדות מדעים במקצוע או מקצועות אותם בוחנים בבחינת הגמר של כיתה ח', המזכות את הזוכים ואת העולים לגמר לפטור מהבחינה במקצוע הנתון, מוכרזת על ידי שר החינוך הלאומי בצורה של הודעה בעלון מידע לציבור של משרד החינוך הלאומי.¹¹
3. במסמך עם פירוט תוצאות בחינת הגמר של כיתה ח' אצל התלמיד הפטור מהבחינה, בטור של המקצוע הנתון תימצא המילה "פטור" (או "פטורה") יחד עם הציון הגבוה ביותר, כלומר "100%" (תוצאה באחוזים) ו-"100" (תוצאה בסולם מאוני).¹²
4. התלמיד שזכה בתחרות מדעים בהיקף מחוזי או על-מחוזי, או זכה או עלה לגמר באולימפיאדה בשפה זרה מודרנית או (החל משנת 2022) במקצוע נוסף, מלבד אלה המצוינים בהצהרתו שהוגשה עד ה-30 בספטמבר, יכול לשנות את המקצועות המצוינים בהצהרה ולבחור במקצועות בהם הוא זכה בתחרות / זכה או עלה לגמר באולימפיאדה. ההודעה על שינוי זה מועברת לוועדה המחוזית לבחינות על ידי מנהל בית הספר, בעקבות הבקשה של הוריו של התלמיד או של השומע החופשי, לא יאוחר משבועיים לפני בחינת הגמר של כיתה ח'. את השפה הזרה המודרנית ניתן לשנות רק לשפה זרה אותה התלמיד לומד במסגרת שיעורי חובה.

I. הרשאות של תלמידים בעלי צרכים חינוכיים מיוחדים ושל אנשים המזכרים בסעיף 165, פסקה 1 לחוק החינוך (דהיינו, זרים)

1. תלמידים עם צרכים חינוכיים מיוחדים, כולל תלמידים עם מוגבלויות, בעלי קשיי הסתגלות חברתית ותלמידים בסיכון של קשיים אלה, כמו כן אנשים המזכרים בסעיף 165, פסקה 1 לחוק החינוך¹³, ניגשים לבחינת הגמר של כיתה ח' על פי לוח מועדי הבחינות הכללי ועל פי דרישות הבחינה הרלוונטיות, בתנאים או בצורות המותאמים לצרכיהם.

¹¹ ההכרזה לשנת הלימודים 2018/2019 זמינה באתר: <https://bip.men.gov.pl/wp-content/uploads/sites/2/2017/04/tresc-komunikatu.pdf>

¹² ההרשאות המוזכרות בנקודות H.1 ו-H.3 זמינות גם לתלמידי בתי ספר יסודיים שש-שנתיים ולתלמידי חטיבת ביניים של היום, אשר זכו או עלו לגמר באולימפיאדת מדעים או בתחרות מדעים בהיקף מחוזי או על-מחוזי באחד המקצועות אותם בודקים בבחינת הגמר של כיתה ח' (סעיפים 299 ו-301 לחוק מה-14 בדצמבר 2016. תקנות ליישום החוק – חוק החינוך).

¹³ [ספר החוקים משנת 2017, פריט 59 כולל שינויים.](#)

2. התאמה של תנאי בחינת הגמר של כיתה ח' או צורותיה של הבחינה מותרת על בסיס המסמכים המפורטים בטבלה שלהלן.

מסמך	קבוצת תלמידים הזכאים להתאמה אישית
a. תעודת הצורך בחינוך מיוחד	<p>תלמידים:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● לקויי שמיעה וחירשים ● לקויי ראייה ועיוורים ● עם מוגבלות מוטורית ● עם אפאזיה ● עם מוגבלות שכלית קלה ● עם אוטיזם, כולל תסמונת אספרגר ● בעלי קשיי הסתגלות חברתית ובסיכון של קשיים אלה
b. סיכום מצב רפואי, המונפק על ידי רופא	<p>תלמידים:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● עם מוגבלות זמנית של הידיים ● עם מחלות כרוניות ● חולים או מוגבלים באופן זמני
c. חוות דעת של המועצה הפדגוגית	<p>תלמידים:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● שנמצאים במצב משבר או טראומה ● שיש להם קשיי הסתגלות הקשורים לחינוך הקודם בחו"ל ● עם הפרעות בתקשורת הלשונית ● שמוזכרים בסעיף 165, פסקה 1 לחוק החינוך (דהיינו, זרים)
d. חוות דעת של מרכז ייעוץ פסיכולוגי-פדגוגי, לרבות מרפאת מומחים	<p>תלמידים:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● עם קשיי למידה ספציפיים, כגון דיסלקציה, דיסגרפיה, דיסאורתוגרפיה ודיסקלקוליה ● עם הפרעות בתקשורת הלשונית
e. תעודת הצורך בהוראה אינדיבידואלית	<p>תלמידים עם מחלות כרוניות</p>

3. את סיכום המצב הרפואי או את חוות הדעת של מרכז ייעוץ פסיכולוגי-פדגוגי יש להגיש למנהל בית הספר לא יאוחר מה-15 באוקטובר. אם המסמך הונפק לאחר תאריך זה, יש להגיש אותו מיד עם קבלתו.

4. אופן התאמת התנאים או הצורות של העברת בחינת הגמר של כיתה ח' לצרכיו וליכולותיו של התלמיד נקבע על ידי המועצה הפדגוגית. היא בוחרת מתוך דרכי התאמה אישית המצוינות בהכרזת מנהל הוועדה המרכזית לבחינות. הכרזה זו מתפרסמת עד ה-10 בספטמבר של שנת הלימודים בה מתקיימת בחינת הגמר.

5. מנהל בית הספר או המורה הממונה על ידיו מחויבים – עד ה-30 בספטמבר – להודיע להוריו של התלמיד על דרכים אפשריות להתאים באופן אישי את התנאים ואת הצורה של העברת הבחינה. לא יאוחר מ-20 בנובמבר מנהל בית הספר מודיע להורי התלמיד בכתב על אופן התאמת תנאי הבחינה או צורותיה שאופשר לתלמיד על ידי המועצה הפדגוגית של בית הספר. אם הצורך בהתאמה אישית נגלה לאחר ה-20 בנובמבר, על מנהל בית הספר להודיע מיד להוריו של התלמיד ולמנהל הוועדה המחוזית לבחינות על דרכי ההתאמה האישית שאופשרו על ידי המועצה הפדגוגית.

6. במקרים מיוחדים, הנובעים מהמצב הבריאותי של התלמיד או מנכותו, באישור מנהל הוועדה המחוזית לבחינות, ניתן לבצע את בחינת הגמר של כיתה ח' במקום אחר מאשר בבית הספר, למשל בבית התלמיד. הבקשה בנדון מוגשת על ידי מנהל בית הספר בהסכמה עם הוריו של התלמיד בערך עד ה-15 בינואר.

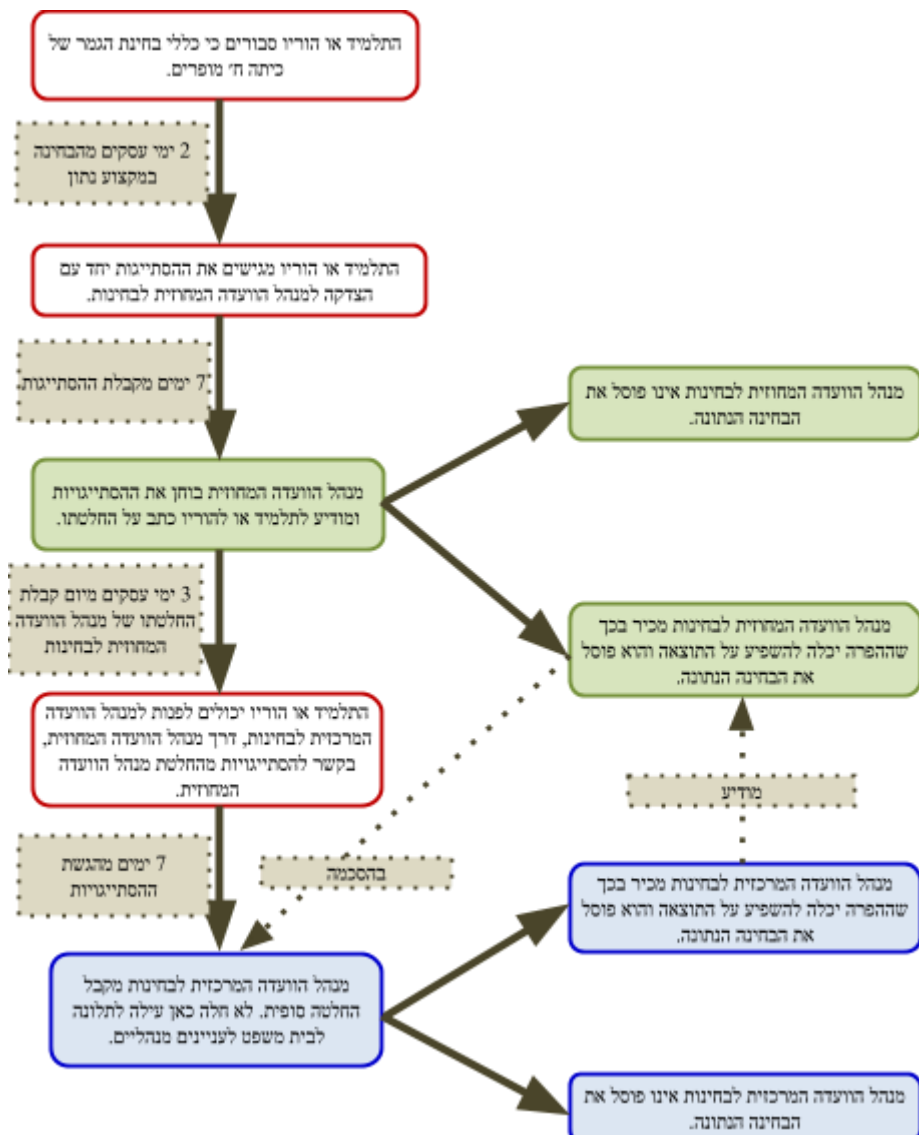
7. הגישה לבחינה בתנאים שנקבעו על ידי המועצה הפדגוגית בהשגחת ראש צוות הפיקוח.

J. בטול של בחינת הגמר של כיתה ח' במקצוע נתון

1. התלמיד מחויב לפתור באופן עצמאי את המשימות הכלולות בגיליון הבחינה, ובמיוחד ליצור טקסט משלו או פתרונות משלו במהלך הבחינה.
2. בחינת הגמר של כיתה ח' במקצוע מסוים ניתנת לפסילה.
3. בטול עלול לקרות:
 - a. בזמן הבחינה או
 - b. לאחר הבחינה, אם במהלך בדיקת העבודה נקבע כי התלמיד לא פתר את המשימה או את המשימות באופן עצמאי.
4. בטול בזמן הבחינה מתרחשת כאשר התלמיד:
 - a. פותר את המשימות באופן בלתי עצמאי
 - b. הכניס לאולם הבחינות מכשיר תקשורת כל שהוא או משתמש במכשיר כזה באולם הבחינות
 - c. הכניס לאולם הבחינות חומרים או ציוד עזר שאינם מוזכרים בהכרזת מנהל הוועדה המרכזית לבחינות על החומרים וציוד העזר
 - d. מפריע למהלך התקין של הבחינה באופן המקשה לתלמידים האחרים בעבודתם.
5. ההחלטה לפסול את הבחינה בזמן הבחינה נעשית על ידי ראש צוות הפיקוח (בדרך כלל מנהל בית הספר).
6. בטול במהלך בדיקת העבודה מתרחשת כאשר נקבע כי התלמיד פתר את המשימה או את המשימות שבגיליון הבחינה באופן בלתי עצמאי, במיוחד אם נמצא כי בעבודתו של התלמיד יש ניסוחים זהים המצביעים על כך שהוא:
 - a. מסר את פתרונותיו לתלמיד אחר
 - b. השתמש בפתרונות של תלמיד אחר
 - c. השתמש בזמן הבחינה בחומר בלתי חוקי, לדוגמה העתיק קטע מספר לימוד, סיכום או אתר אינטרנט
 - d. העתיק חלק מהטקסט המופיע בגיליון הבחינה.
7. ההחלטה לפסול את הבחינה במהלך בדיקת העבודה נעשית על ידי מנהל הוועדה המחוזית לבחינות או מנהל הוועדה המרכזית לבחינות.
8. מידע מפורט על נוהל בטול הבחינה במקצוע נתון נמצא במידע על אופן ארגון והעברת בחינת הגמר של כיתה ח' שבתוקף בשנת לימודים נתונה ופורסם בעלון מידע לציבור באתר האינטרנט של הוועדה המרכזית לבחינות. הפרוצדורות האפשריות במקרה של פסילת בחינה מסוימת בקשר לקביעה של הבוחן כי התלמיד פתר את המשימה או את המשימות באופן בלתי עצמאי, מוצגות בתרשים שלהלן. הפרוצדורות מסומנות, בהתאמה, בחצים שחורים או אדומים.
 - a. הפרוצדורה המסומנת בחצים שחורים – מציגה את השלבים בהליך שבו למנהל בית הספר יש אפשרות להודיע להורי התלמיד על הכוונה לפסול את הבחינה על ידי מנהל הוועדה המחוזית לבחינות.
 - b. הפרוצדורה המסומנת בחצים אדומים – מציגה את השלבים בהליך שבו מנהל בית הספר אינו מסוגל לספק להורי התלמיד את המידע הנ"ל.
9. במידע המוזכר בנקודה 8 נכללות כל התבניות של הטפסים הדרושים לתלמיד או להוריו כאשר עבודתו של התלמיד כפופה לנוהל פסילת הבחינה במקצוע מסוים.
10. בטול בחינת הגמר של כיתה ח' במקצוע נתון במועד א', תוצאתה הצורך להיבחן במקצוע זה במועד ב'.
11. כתוצאה מבטול בחינת הגמר של כיתה ח' במקצוע נתון במועד ב', התלמיד מקבל את הציון "0%" במקצוע זה.

K. הסתייגויות בקשר להפרת כללי הבחינה

1. אם – לדעת התלמיד או הוריו – במהלך הבחינה לא עמדו בכללים המסדירים את העברתה, רשאים התלמיד או הוריו לפנות בכתב, לא יאוחר מ-2 ימי עסקים מיום הבחינה במקצוע הנתון, למנהל הוועדה המחוזית לבחינות בקשר להסתייגויותיהם.
2. מידע מפורט על נוהל הגשת הסתייגות בנוגע להפרת כללי הבחינה נמצא במידע על אופן ארגון והעברת בחינת הגמר של כיתה ח' שבתוקף בשנת לימודים נתונה ופורסם בעלון מידע לציבור באתר האינטרנט של הוועדה המרכזית לבחינות. ההליכים במקרה של פסילת הבחינה בעקבות הגשה על ידי התלמיד או הוריו הסתייגות מוצדקת בקשר להפרת כללי בחינת הגמר של כיתה ח' מפורטים באופן סכמתי בתרשים שלהלן.
3. במידע המוזכר בנקודה 2 נכללות כל התבניות של הטפסים הדרושים לתלמיד או להוריו המעוניינים לדווח על הפרת כללי בחינת הגמר של כיתה ח'.

L. עיון בעבודה והבקשה לאימות סכום הנקודות המוענקות

1. לתלמיד או להוריו יש זכות לעיין בעבודת התלמיד שנבדקה והוערכה, בזמן ובמקום המצוינים על ידי מנהל הוועדה המחוזית לבחינות, במשך 6 חודשים מיום הנפקת התעודה/המידע עם פירוט תוצאות בחינת הגמר של כיתה ח' על ידי הוועדה המחוזית.
2. את הבקשה לעיון בעבודה יש להגיש למנהל הוועדה המחוזית המתאימה. ניתן להגיש את הבקשה באופן אישי על ידי התלמיד או הוריו, או לשלוח אותה לוועדה המחוזית לבחינות באמצעות דואר אלקטרוני, פקס או דואר רגיל.
3. טופס הבקשה נמצא במידע על אופן ארגון והעברת בחינת הגמר של כיתה ח', המפורסם בעלון מידע לציבור באתר האינטרנט של הוועדה המרכזית לבחינות.
4. מנהל הוועדה המחוזית לבחינות – במידה וניתן, בהתייעצות עם התלמיד או עם הוריו – תוך לא יותר מ-5 ימי עסקים מיום קבלת הבקשה לעיון בעבודה, קובע את תאריך העיון (יום ושעה). הוועדה המחוזית מודיעה לתלמיד או להוריו על התאריך שנקבע.
5. מנהל הוועדה המחוזית לבחינות קובע את מקום העיון. במקרים ספציפיים ומוצדקים הנובעים מנכות התלמיד, רשאי מנהל הוועדה המחוזית להסכים לארגן ולנהל את העיון מחוץ ללשכת הוועדה המחוזית לבחינות.
6. כללי העיון בעבודה:
 - a. אישור הזכות לעיון. יש להתייצב עם מסמך הזיהוי, כגון כרטיס תלמיד או תעודת זהות (במקרה של הורים ושומעים חופשיים בבית ספר יסודי למבוגרים).
 - b. צורת הצגת עבודות לעיון. התלמיד או הוריו מקבלים את העבודה בצורה בה היא נמסרה על ידי התלמיד והוערכה על ידי הבוחן. לפני הצגת העבודה לעיון, הנתונים האישיים של הבוחן מוגנים מפני גילוי בלתי מורשה.
 - c. משך העיון. משך העיון בעבודה אחת, אשר נקבע על ידי מנהל הוועדה המחוזית, לא יפחת מ-30 דקות. לבקשת מי שהוסמך לעיון, עם תום הזמן שמוקצה על ידי מנהל הוועדה המחוזית, ניתן להאריך את משך זמן העיון ככל האפשר, בהתחשבות במספר העיונים ליום הנתון.
 - d. אנשים הנוכחים במהלך העיון. במהלך העיון, חבר הוועדה המחוזית לבחינות נמצא במקום.
 - e. כללי הערכת פתרונות המשימות. כאשר התלמיד או הוריו מעיינים בעבודה, ניתנת להם אפשרות להכיר את כללי הערכת פתרונות המשימות.
 - f. מהלך העיון. לאחר בדיקת הנתונים האישיים של התלמיד, הממונה על העיון מודא שהתלמיד או הוריו מודעים לנוהלי העיון.
 - g. עם סיום העיון, עובד הוועדה המחוזית לבחינות מאשר בכתב את ביצוע העיון, ואילו התלמיד או הוריו מאשרים זאת עם חתימתם.
 - h. הכנת רישומים ותצלומים של העבודה. במהלך העיון, התלמיד או הוריו יכולים להכין רישומים ולצלם את העבודה.
7. התלמיד או הוריו רשאים לפנות עם בקשה לאימות סכום הנקודות. את הבקשה יחד עם ההצדקה יש להגיש למנהל הוועדה המחוזית לבחינות תוך 2 ימי עסקים מתאריך העיון.
8. טופס הבקשה נמצא במידע על אופן ארגון והעברת בחינת הגמר של כיתה ח', המפורסם בעלון מידע לציבור באתר האינטרנט של הוועדה המרכזית לבחינות.
9. אימות סכום הנקודות נעשה תוך 7 ימים מיום קבלת הבקשה.
10. מנהל הוועדה המחוזית לבחינות ממנה לאימות סכום הנקודות בוחן שאינו הבוחן שבדק והעריך את העבודה הרלוונטית.

11. מנהל הוועדה המחוזית לבחינות מודיע בכתב לתלמיד או להוריו על תוצאת אימות סכום הנקודות תוך 14 ימים מתאריך קבלת הבקשה המוזכרת בנקודה 7.
12. אם כתוצאה מהאימות הוגדל הסכום הנקודות הכולל, מנהל הוועדה המחוזית לבחינות קובע ציון בחינת הגמר החדש במקצוע הנתון ומבטל את התעודה הקודמת ומנפיק תעודה חדשה עם פירוט תוצאות בחינת הגמר של בכיתה ח'. התלמיד או הוריו נדרשים להחזיר את המסמך שבוטל.

M. מדריכי בחינת הגמר של כיתה ח' לפי המקצועות

1. עבור כל מקצוע הנבחן בבחינת הגמר של כיתה ח' הוכן מדריך בחינת הגמר של כיתה ח' במקצוע נתון החל משנת הלימודים 2019/2018. באתרי האינטרנט של הוועדה המרכזית לבחינות, כמו כן הוועדות המחוזיות זמינים המדריכים הבאים:
- a. מדריך בחינת הגמר של כיתה ח' בשפה הפולנית החל משנת הלימודים 2019/2018
 - b. מדריך בחינת הגמר של כיתה ח' במתמטיקה החל משנת הלימודים 2019/2018
 - c. מדריך בחינת הגמר של כיתה ח' בשפה האנגלית החל משנת הלימודים 2019/2018
 - d. מדריך בחינת הגמר של כיתה ח' בשפה הצרפתית החל משנת הלימודים 2019/2018
 - e. מדריך בחינת הגמר של כיתה ח' בשפה הספרדית החל משנת הלימודים 2019/2018
 - f. מדריך בחינת הגמר של כיתה ח' בשפה הגרמנית החל משנת הלימודים 2019/2018
 - g. מדריך בחינת הגמר של כיתה ח' בשפה הרוסית החל משנת הלימודים 2019/2018
 - h. מדריך בחינת הגמר של כיתה ח' בשפה האוקראינית החל משנת הלימודים 2019/2018
 - i. מדריך בחינת הגמר של כיתה ח' בשפה האיטלקית החל משנת הלימודים 2019/2018¹⁴.
2. מדריכי בחינת הגמר של כיתה ח' הוכנו ופורסמו גם בגרסאות לתלמידים עם מוגבלויות:
- a. לתלמידים עיוורים (בדפוס שחור)
 - b. לתלמידים לקויי שמיעה וחירשים
 - c. לתלמידים עם מוגבלות שכלית קלה.
3. יש גם מדריך בחינת הגמר של כיתה ח' במתמטיקה (והחל משנת 2020 גם מדריכים בחינת הגמר של כיתה ח' בביווגיה, כימיה, פיזיקה, גאוגרפיה והיסטוריה):
- a. בשפות המיעוטים הלאומיים – בלרוסית, עברית, ליטאית, גרמנית, ארמנית, סלובקית ואוקראינית
 - b. בשפת המיעוט האתני – למקו
 - c. בשפה האזורית – קשובית.
4. כל מדריך כולל תיאור של הבחינה במקצוע הנתון ומשימות מדגמיות יחד עם הפתרונות.
5. גיליונות הבחינה יכולים לכלול משימות הקשורות לכל הדרישות המפורטות בתכנית הליבה של החינוך הכללי, כולל משימות אחרות מאלה המופיעות במדריך בתור דוגמה. הדרך היעילה היחידה להתכונן לבחינת הגמר של כיתה ח' היא לשלוט בידע ובמיומנויות המאפשרים לעמוד בכל הדרישות של תכנית הליבה.

¹⁴מדריכי בחינת הגמר של כיתה ח' בביווגיה, כימיה, פיזיקה, גאוגרפיה והיסטוריה יפורסמו עד ה-1 בספטמבר 2020 (סעיף 267, פסקה 2, נקודה 1 לחוק מה-14 בדצמבר 2016. תקנות ליישום החוק – חוק החינוך.)

N. מידע חשוב להוריו של תלמידי כיתה ח'

הורה יקר! ודא כי לילד שלך ולך יש ידע מלא בסוגיות המפורטות להלן. ניתן למצוא את כל הנושאים הבאים בפרסום זה. עם זאת, אם את/ה חושב/ת שאת/ה זקוק/ה למידע נוסף, אנא שאל/י את מנהל בית הספר, את המחנך או ליצור קשר עם הוועדה המחוזית לבחינות הרלוונטית.

סוגיות מפתח בקשר לבחינת הגמר של כיתה ח':

1. לוח מועדי הבחינה – המועד הרגיל והמועד הנוסף, כולל תנאי גישה לבחינה במועד הנוסף
2. מבנה הבחינה (מקצועות הבחינה בשנת לימודים נתונה, משך הבחינה לפי המקצועות, כולל הארכת משך הבחינה במקרה של התאמה אישית של תנאי הבחינה או צורות העברתה) והיקף המיומנויות הנבדקות – תכנית הליבה של החינוך הכללי
3. כללי העברת הבחינה (מהלך הבחינה בכל יום)
4. שיטת סימון תשובות בגיליון התשובות וזמן נוסף (5 דקות) המוקצה לבדיקה אם התשובות הועברו נכון לגיליון התשובות
5. איסור על הכנסה לאולם הבחינות מכשירי תקשורת או השימוש בהם באולם זה
6. חומרים וציוד עזר, אותם התלמידים יכולים להכניס לאולם הבחינות
7. חובה של פתירת המשימות באופן עצמאי במהלך הבחינה והשלכות הפרה של כלל זה
8. אפשרות לעיין בעבודה שנבדקה והוערכה ואפשרות לבקש אימות סכום הנקודות.

התאריכים שכדאי לזכור:

עד ה-30 בספטמבר	בית הספר חייב להודיע להורים על התאמות אפשריות בתנאים ובצורות של העברת בחינת הגמר של כיתה ח'.
עד ה-30 בספטמבר	על הוריו של התלמיד למסור למנהל בית הספר הצהרה בכתב, בה הם: a. מציינים שפה זרה מודרנית, בה התלמיד ייבחן b. (החל משנת 2022) מציינים מקצוע בחירה, בו התלמיד ייבחן c. מודיעים על הכוונה להיבחן במתמטיקה (והחל משנת 2022 גם במקצוע הבחירה) בשפת מיעוט לאומי או אתני נתון או בשפה אזורית.
עד ה-15 באוקטובר	במידה והמסמך לא הוגש קודם, ההורים מגישים למנהל בית הספר את סיכום המצב הרפואי של התלמיד או את חוות הדעת של מרכז ייעוץ פסיכולוגי-פדגוגי.
לא יאוחר מה-20 בנובמבר ¹⁵	בית הספר חייב למסור להורים מידע בכתב על החלטת המועצה הפדגוגית בנוגע לאופן התאמת התנאים או הצורות של העברת בחינת הגמר של כיתה ח' לצרכים החינוכיים והיכולות הפסיכו-פיזיות של הנבחנים. <u>תוך שלושה ימי עסקים</u> מיום קבלת מידע זה, על ההורים להגיש הצהרה על השימוש או על חוסר השימוש בדרכים המצוינות להתאמת תנאי הבחינה או צורותיה.
בערך עד ה-15 בינואר ¹⁵	ההורים מגישים הודעה בכתב על השינוי/השינויים בהצהרה שהוגשה עד ה-30 בספטמבר.

¹⁵ המועדים המדויקים תלויים במועד הבחינה בשנה נתונה והם מוכרזים במידע על אופן ארגון והעברת בחינת הגמר של כיתה ח' בשנת לימודים נתונה, המתפרסם באתר האינטרנט של הוועדה המרכזית לבחינות.

הגשת הבקשה, בהסכמה עם מנהל בית הספר, לביצוע הבחינה במקום אחר מאשר בבית הספר (ראה חלק I, נקודה 6 של המדריך).	בערך עד ה-15 בינואר ¹⁵
ההורים מגישים למנהל בית הספר בקשה לשנות את המקצוע הנבחר – עבור התלמידים שזכו או עלו לגמר באולימפיאדות מדעים או זכו בתחרויות מדעים בהיקף מחוזי או על-מחוזי.	בערך עד ה-30 במרץ ¹⁵
מועד א' בחינת הגמר של כיתה ח'.	המחצית השנייה של אפריל
מועד ב' בחינת הגמר של כיתה ח'.	המחצית הראשונה של יוני
הוועדה המחוזית לבחינות מוסרת את תוצאות הבחינה לבתי ספר.	שבוע לפני סיום שנת הלימודים
יחד עם התעודה, התלמיד מקבל מסמך עם פירוט תוצאות בחינת הגמר של כיתה ח'.	תאריך סיום שנת הלימודים

מידע נוסף על אופן הארגון והעברת בחינת הגמר של כיתה ח' בשנה נתונה – כולל תבניות של מסמכים שימושיים – ניתן למצוא במידע על אופן ארגון והעברת בחינת הגמר של כיתה ח' באתר האינטרנט של הוועדה המרכזית לבחינות, תחת "בחינת הגמר של כיתה ח'" < "לוח מועדי הבחינה, הכרזות ומידע".

באתר האינטרנט של הוועדה המרכזית לבחינות (www.cke.edu.pl) זמינים כעת או יהיו זמינים בעתיד:

<u>מדריכי בחינת הגמר של כיתה ח' בשפה הפולנית, מתמטיקה ושפות זרות מודרניות</u>	החל מה-1 בספטמבר 2017
<u>דוגמאות לגיליונות בחינה בשפה הפולנית, מתמטיקה ושפות זרות מודרניות</u>	החל מה-18 בדצמבר 2017
<u>גיליונות בחינה ניסיונית בשפה הפולנית, מתמטיקה ושפות זרות מודרניות</u>	החל מה-21 בדצמבר 2018
<u>גיליונות הבחינה, אשר שימשו להעברת בחינת הגמר של כיתה ח' במקצועות שונים לפי שנים</u>	החל מסוף אפריל 2019
<u>מדריכי בחינת הגמר של כיתה ח' בביולוגיה, כימיה, פיזיקה, גאוגרפיה והיסטוריה</u>	החל מה-1 בספטמבר 2020
<u>דוגמאות לגיליונות בחינה בביולוגיה, כימיה, פיזיקה, גאוגרפיה והיסטוריה</u>	החל מה-18 בדצמבר 2020
<u>גיליונות בחינה ניסיונית בביולוגיה, כימיה, פיזיקה, גאוגרפיה והיסטוריה</u>	החל מה-20 בדצמבר 2021